

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

לך לך ע-ש, ויאמר לה מלאך ה' הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע ה' אל ענין (בראשית, טז, יא) ישמעאל, עש-ימאל. והנה שורש הבירור לברר בחינת עש דקלקול שנאמר בו "יאלכלנו עש", נעשה ע"י אברהם, וזה ע"י עשר נסיונות שנתנסה. עשר, עש-ר, והיינו לברר את עש-רע. אולם לא הוברר בשלמות, ופסולת זו נתגלתה אצל ישמעאל, עש-ימאל, כנ"ל. וכן נתגלתה פסולת זו אצל עשו, עש-ו. והם, ישמעאל ועשו, בחינת רשעים, רשע, ר-שע. והם במדרגת בהמה שמאכלה עשב, עש-ב. ועשו מאכלו עדש שלקח מיעקב, עדש, ד-עש.

ואף ביצחק היה צורך של בירור לכך מלבד הפסולת שיצאה ממנו בעשו, והוא בבארות שחפר, ונקראת הראשונה עשק, עש-ק, כי התעסקו עמו, והיינו שנלחמו עמו על בירור ע-ש. וכן נעשה עיני יצחק כהות מעשן של נשות עשו, כמ"ש חז"ל ללשון אחד. עשן, עש-ן.

ועל כל חוטא כבר אמרו חז"ל, שאין אדם חוטא אא"כ נכנסה בו רוח שטות,

המשך בעמוד ג'

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כג, ב - ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. ואמרו (ב"ר, חיי שרה, נח, ה) מהיכן בא, ר' לוי אמר מקבורתו של תרח לשרה בא. א"ל ר' יוסי והלא קבורתו של תרח קדמה לקבורתה של שרה שתי שנים, אלא מהיכן בא, מהר המוריה ומתה שרה מאותו צער, לפיכך נסמכה עקידה ל"ויהי חיי שרה".

והנה שורש אברהם מתרח הוגדר בחז"ל (זוה"ק, ח"א, קב, ע"ב) מי יתן טהור מטמא לא אחד, טהור דא אברהם דנפק מתרח. ובפשטות תרח הוא טמא בעצמו. אולם יתר על כן אמרו רבותינו (שער הגלגולים, הקדמה לח) שתרח ארתח (תרח - רתח, זוה"ק ויקרא, קיא, ע"ב) לקב"ה והוליד את אברהם בעצם טומאת נדת אשתו, ופגם זה הוא שורש לכלל כל האבות. ובדרך רמז, אברהם יצחק יעקב, עולה בגימט' לתרח, והיינו שיחוסם לתרח נצרך תיקון.

ומבואר בחסד לאברהם (מעין ה, נהר כג) וז"ל, סוד אברהם הוא סוד אדה"ר שעבד ע"ז, ולכך נתגלגל בטיפת תרח שעבד ע"ז לכפר עליו. ודע כי תרח הוא בחינת פסולת של שורש נשמת אברהם, ולכן נתגלגל הדבר להתקן על ידו, עכ"ל. ועיי"ש נהר כ"ה. אברהם גימט' רמ"ח, ומתחלף אות מ' באות ת', ונעשה תרח. ועיין רמח"ל באדיר במרום (ד"ה שמייה דעתיקא).

והנה כאשר נתבשרו אברהם ושרה בלידת יצחק, פרסה נדה. ושורש דם נדות זו נעוץ בשורש לידת אברהם, שבא מאמו שהיתה נדה כנ"ל. וכאשר נעקד יצחק, תיקון העקידה הוא תיקון הדם, כי שחיטה הוא תיקון הדם שתכליתו זריקת הדם ע"ג המ"ז זבח. וכאשר נתקן דבר זה, מת תרח. וכמ"ש חז"ל (ב"ר, ל, ד) שבישרו שעשה תרח תשובה ויש לו חלק לעוה"ב (אולם יעוין רבינו בחיי, שם, יא, לב, שס"ל שלא עשה תשובה. ועיין טור הארוך שם, שעשה תשובה. ועיין רש"י שם שכתב ולמדך שעשה תשובה. וז"ל שער הפסוקים (לך לך) ענין תרח אבי אברהם שנתגלגל באיוב הנקרא ירא אלקים. וע"י היסורין שעברו עליו, חזר בתשובה שלמה. ורמז לו זה, באומרו ואתה תבוא אל אבותיך בשלום, כמ"ש חז"ל שתרח חזר בתשובה). ועי"ז נתקן הטמא מטהור, הן טומאת הנדה, והן טומאת תרח.

ושלמות תיקון דם הנידה היה אצל דינה, כמ"ש בספר הליקוטים (איוב, ב) וז"ל, ולכן נקראת דינה, אותיות נידה, בהיותה ג"כ גלגול אמתלאי בת כרנבו, אם אברהם אשת תרח אבי אברהם שרתח לקב"ה, ובעל אותה נדה כנוכר, ונתקנה עתה בענין שכם בן חמור, ותהי נדתה עליו, עיי"ש.

ועיין עוד ליקוטי תורה (שם) וז"ל, גלגול איוב ואשתו, הם תרח ואשתו שהם אביו ואמו של אברהם אבינו, עיי"ש. ועי"ז נתקנו הן אביו, איוב, ע"י יסורים, והן אמו. ועיין ברמ"ע מפאנו גלגולי נשמות (אות א', י"ח) בביאור שלמות תיקון אם אברהם.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

שון יסורים, יסורי המלחמה.

ועוד. כל איסור הוא מפני שגבורות ודינים שולטים בדבר, ואין בכוחינו עתה לתקנם, כמ"ש בתניא בתחלת ספרו.

ועוד. עיין ברית מנוחה (הדרך השלישית) וז"ל, שם הגבורה שהיה משמש בו דוד המלך ע"ה היוצא מן פסוקים אלו, יהודה אתה יודוך אחיך, גור אריה יהודה, לא יסור שבט מיהודה, "אסרי" לגפן עירה, מאלו הד' פסוקים יוצא שם זה ושמו אגל"א, ותקנוהו חכמים בברכת גבורה, אתה גבור לעולם אדני"י, עכ"ל.

תפארת

שמש. שמשון, שמש-ון. הקטנה של שמש שאורה נאסר ונקשר בתוכה. וכתוב (שופטים, טו, יב) ויאמר לו (לשמשון) לאסרך ירדנו לתתך ביד פלישתים וגו', כי אסר נאסרך ונתנוך בידם והמת לא נמיתך, ויאסרהו בשנים עבתיים חדשים. ושם כתיב (טז, ה) ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו לה פתי אותו וראי במה כחו גדול ובמה נוכל לו ואסרנוהו וגו', וכתוב (ז) ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה יתרים לחים אשר לא חרבו גוי. ושם (יא) אם אסור יאסרני בעבתיים אשר לא נעשה בהם מלאכה, ושם (כא) ויורידו אותו עזתה ויאסרהו בנחשתיים. והבן ששורש האסיר ואיסור, שס"ה לאוין, כנגד שס"ה ימות החמה, כנודע.

ועוד. מזרח. ועיין בספר רזיאל המלאך, וז"ל, ועל שער מזרח שרים ממונים עליהם, ואלה שמותם וכו', אסרו"ן, עכ"ל.

נצח

נו"ה תרי רגלין, ותחלתם במותן. וכתוב (איוב, יב, יח) ויאסר אזור במתניהם. ואמרו (ברכות, ס, ע"ב) כי אסר המייניה, לימא ברוך אזור ישראל בגבורה.

הוד

עיין ספר הפליאה (ד"ה וראה אתה בעיניך אור ליי"ד) וז"ל, ראה והבן כמה הרחקות ושמירות נעשה בפרד"ס, שמה שלא אסרה תורה אסרוהו הם (חכמים), עכ"ל. ודע שעיקר איסורים אלו היו באלף החמישי, הוד, כי הוא בחינת הוד-דוה, וכנודע.

יסוד

יוסף. וכתוב (בראשית, מו, כט) ויאסר יוסף מרכבתו.

מלכות

יהודה. וכתוב ביה (בראשית, מט, יא) אסרי לגפן עירה. וכתוב (שה"ש, ז, ו) מלך אסור ברהטים.

ועוד. שבת. ועיין האמונה והבטחון לרמב"ן (פרק יא, ד"ה בכאן) וז"ל, ביהודה כתיב אסרי לגפן עירה, כלומר יאסור אותם ממלאכה, ובשבת כתיב למען ינוח שורך וחמורך, עכ"ל. ולהיפך בקלקול אמרו (פירוש אוצר השם, ספר יצירה, פ"ב) וז"ל, כוכב

סוד כללות ההפכים, איסור והיתר. ואמרו (חולין, קט, ע"ב) א"ל ילתא לרב נחמן, מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לך כוותיה, אסר לך דמא שרא לן כבדא, נדה דם טוהר, חלב בהמה חלב חיה, חזיר מוחא דשיבוטא, גירותא לישנא דכוורא, א"א גרושה בחיי בעלה, אשת אם יבמה, כותית יפת תאר. ועיין זוה"ק (דברים, רטו, ע"ב).

חכמה

חכמה מאין תמצא. ונעשה מאין מעיין נובע. וכתוב (בראשית, מט, יא) אסרי לגפן עירה. ופרש"י שם, נתנבא על ארץ יהודה שתהא מושכת יין כמעין, איש יהודה יאסור לגפן עיר אחד ויטענו מגפן אחת, עכ"ל. והבן, גפן, יין בחינת בינה כנודע. אולם אצל יהודה יתגלה גפן מחכמה, ולכך הוא כמעין, מאין תמצא. ועיין העמק דבר (שם) וז"ל, באשר יין הוא מועיל לחריצות השכל, כדאיתא ביומא (עו, ע"ב) חמרא וריחני פקחין, עכ"ל.

ואמרו (ברכות, סג, ע"ב) תניא, חכם שטמא אין חבירו רשאי לטהר, אסר אין חבירו רשאי להתיר.

בינה

סוד נדרים בבינה כנודע, משא"כ שבועה במלכות. וכתוב (במ"ד דבר, ל, ג) כי ידור נדר לה', או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו.

ועוד. לב. ואמרו (ברכות, כת, ע"ב) המתפלל צריך שיכרע עד שיראה "איסר" כנגד לבו. ועיין מאור ושמש (מטות, ד"ה וזה האיש) וז"ל, לאסר איסר על נפשו, פירוש שמקשר את נפשו בנו"ן שערי תשובה או במ"ט שערי תשובה, עכ"ל. ועיין נדרים (ב, ע"ב) מהות החילוק בין נדר לשבועה. ועוד. כתיב (איוב, לו, יג) וחנפי לב ישימו אף לא ישועו כי אסרם.

ועוד. בינה מדת שמינית. ואיסר האטלקי של כסף, ודמיו ח' פרוטות (רש"י קידושין, ב, ע"א).

דעת

דיני איסור והיתר נמצאים בטוש"ע בחלק יורה "דעה".

חסד

יד. וכתוב (שמואל, ב, ג, לד) ידך לא אסרות.

ועוד. מים. עיין ציוני על התורה (בראשית) וז"ל, כשנאסרו המים ובהקבצם, עכ"ל. וכונתו למש"כ יקו המים אל מקום אחד, עכ"ל.

גבורה

מלחמה. וכתוב (מלכים, כ, יד) מי יאסר המלחמה. ושם זהו מל-

והיינו שגעון, שע-גון, והיינו שנדבק בו גון של ש-ע. ובפרט כאשר האדם ח"ו עובר על איסור לבוש כלאים, שעטנו, שע-טנו. וכאשר חוטא נופל ממדרגת אדם למדרגת בהמה מפני שנסתלקה ממנו החכמה כנ"ל (ועיין רד"ק בספר השורשים ערך בער), ומאכל בהמה שעורים, שע-רוים. ובעיקר נגלה באחר, אלישע בן אבויה, אלי-שע. ויהודה מזרעו של יעקב בא לברר זאת, ולכך לקח לו לאשה (היפך נשות עשו כנ"ל) את בת שוע, שע-ו, והמעשה שנשתלשל עם תמר כאשר חזר מלגוז את הצאן, והיינו בירור הבהמה, שממנה נעשה לבוש, היפך לבוש של שעטנו.

ועל ידי זה נברר ע"י יהודה סוד המשיח, שהוא שורש הישועה והגאולה. ישועה, שע-יו"ה, שם הוי"ה, ודו"ק. ובחלקו של יהודה חלק מביהמ"ק כמ"ש ביומא. אולם עדיין לא הוברר כראוי, ולכך נחרב, ובחורבן שועלים הלכו בו. שועל, שע-לו. וכאשר נברר בשלמות נעשה שעשוע, שע-שע. וזהו אור הישועה דלעת"ל, ואזי נגלה אור יהודה וזרעו דוד, שהוא מדרגה שביעית, כנודע, שבע, ב-עש. ואזי נעשה שלמות של שפע ללא מעכב, שפע, פ-שע.

ויחבר מדרגת תשע, ת-שע, עם עשר, עש-ר, כנ"ל. אחדות היחוד כנודע. היפך פירוד, שסע, שע-ס, נעשה אחדות משיח בן יוסף עם משיח בן דוד. והממוצע שמעון, כמו שהיה במצרים שנשאר שמעון אצל יוסף לחיבור בינו ליהודה. שמעון, עש-מון.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה: אבישוע, אלישבע, אלישמע, אלישע, אלעשה, אעשה, עכביש, משען, אשביעהו, אשבעל, שמע, ענש, שמועה, בהושע, עושק, עשה, עשהאל, נעשרה, עדשים, עמישדי, עמשא, עשק, עטישת, עכשוב, עש, עשב, עשתרות, עקש, עקש, עשיר, עשירי, רשעתיים, עשו, עשיאל, עשרון, עשתנת, שוע, עשר, עשרים, רעש, רשע, שנער, פרעש, שוער, שבע, עיש, שעורים, שבועה, שמעוני, שועה, שמידע, שעשגז, שועל, שעל, שמעי, שמעיה, שעפים, שמעון, שפע, שעה, שעו, עשן, שסע, שקע, יעיש, שער, שעלבים, שעיר, משוגע, שקערורת, שרוע, ישמעיה, שעשוע, ישע, תשתע משענת, המשביע, תשע, תשעה, מעשיהו, עשוק, שעלבני, ישעיה, מעשר, משעול, בעשא, יהושע, מגפיעש, שמידעי, עמשי, שגעון, יעשיאל, געש, אלישע, הושע, שועל, יהושבע, מעשקה, יערשיה, מפשעה, שמידע, ישועה, אלישוע, מישע, ישעיה, יועש, משער, יעוש, משעם, ישמעאל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

שבתאי (אי-שבת) וכו', ממונה על החולאים והמות ובית מאסר, עכ"ל. כי בשבת כתיב אל יצא איש ממקומו, והוא בית האוסרים דקדושה. ובקלוקל לעונשם כתיב (תהלים, קמט, ח) לאסר מל-כיהם בזקים.

נפש

כתיב (במדבר, ל, ג) לאסר איסר על נפשו. וכתיב (שם, שם, יד) כל נדר וכל שבעת אסר לענת נפש.

ועוד. עיין שקל הקודש, וז"ל, יש לדעת לכל משכיל, כי צורתו (של הנפש) הנתונה במאסר הגוף, אין כל באי עולם וכל החכמים העושים את מלאכת הקדש, אינם יכולים לדמות הנפש לשום דמות וצורה בעולם, עכ"ל.

רוח

הנאסר טבעו שרוחו נעצבת, ואמרו (זוה"ק, מקץ, קצב, ע"ב) כגונא דא יוסף הוה עציב בעציבו דרוחא, בעציבו דלבא, דהוה אסיר תמן. ועיין פירוש רמ"ז (על זהר בראשית, שם) וז"ל, וזה היה עצב רוחו (של יוסף) בפנימות לבו, על ענין המאסר, עכ"ל. וטבע נפש האדם שכאשר נאסר רוחו שפלה עליו, אולם אצל יוסף היה עציבו רוחני יותר, עיי"ש.

נשמה

עיין חסד לאברהם (מעין א, נהר כא) וז"ל, הנשמה היא במאסר הגוף, וסדרו אנשי כנה"ג בתפלת אלהי נשמה ואתה משמרה בקרבי, כי הש"י משמרה תוך המאסר הזה, כי אינה מקומה, והוא חוץ למקומה וכו', לנשמה שבע"כ היא במאסר הגוף עד הגעת זמן הקצוב אליה שתצא ממאסרה, עכ"ל.

חיה

אסר, א-סר. י"פ הוי"ה עולה ס"ר. ובאסר נכללו כל י" היות באחד. וזהו מדרגת חיה הנכללת ביחידה ומקבלת הארתה בר-צוא ושוב.

יחידה

בבחינת יחידה הכל אסור וקשור בא"ס ב"ה. וזש"כ (בראשית, מב, יט) אחד יאסר. כי תחלה אמר (שם, שם, טז) ואתם האסרו, ואח"כ עלה מן ההתפרטות לאחדות. ועיין זוה"ק (ויחי, רלז, ע"א) אסרי לגפן עירה, דא מלכא משיחא דזמין לשלטה על כל חילי עממיא, וכו', ושם (רלח, ע"ב) ת"ח, אסרי לגפן, דאתכפיין (אסור-רים) תחות האי גפן כל אינון חילין תקופין דעמין עע"ז. ועיי"ש (בלק, רז, ע"א) עשרה דכלילן כחד, ודא הוא דאר"ש, מאי דכתיב (בראשית, מט, יא) אסרי לגפן עירה, אסרי לגפן זמין קב"ה לק-שרא בגיניהון דישראל דאקרון גפן. ועיי"ש (בראשית, קטו, ע"ב) שגפן אינו מקבל הרכבה מאילן אחר (ועיין רבינו בחיי (וישלה, לד, א) שרק זית אינו מקבל הרכבה כלל). והיינו יחיד. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ועל כן, כיון שהכתר שורשו מהפרצופים ע"י וא"א שהם בחי' 'אחד', אינו יכול לבוא ע"י זוג דא"א שהם 'תרי', כמבואר בזוהר על או"א שהם 'תרי ריעין דלא מתפרשין', ויצאו אב"א ואח"כ חזרו להיות פב"פ, ואינם 'חד' כע"י וא"א כנ"ל.

רק מהבינה לבדה: כלומר מאו"א, אך לא ע"י זוג, אלא בסוד ה"י דאבא בחי' היסוד שבו בה' דאמא בחי' היסוד שבה כנ"ל בדברי מהרח"ו, והיינו מדין 'שורש' החכמה ומדין 'שורש' הבינה, ששורש אחדותם הרי הוא בא"א כנ"ל שהדוכ' והנוק' מחוברים אהדדי.

וכיון שכן נמצא כי כפי בחי' זו יהיה יותר גדול הכתר מן המוחין כי המוחין הם נבראים ומתחדשין מאו"א ע"י זוגם אך הכתר הוא מחיות הבינה עצמה כנזכר ובערך זה יהיה יותר גדול הכתר מהמוחין: והיינו כי הכלים נה"י דתבונה נעתקו ונעשו כלים דחב"ד דז"א, והמוחין עצמם שהם אורות דז"א נעשו ע"י זיווג או"א. והוא מלתא בטעמא שחב"ד דז"א שורשם בדעת המזווגם דא"א שהם חכמה ובינה דכללות. והיינו כי מוחין הם לעולם במדרגה של זיווג, בסוד 'הבן בחכמה וחכם בבינה'. משא"כ ע"י וא"א זוגם בבחי' זוג מיניה וביה, כלומר, בעומק אינו זוג כפשוטו אלא אחדות מיניה וביה, כי כל זוג הוא מלשון זוג-שנים, והם בחי' 'אחד' ולא שייך בהם לשון זוג.

לפי זה הכתר שהוא מן התפארת דאמא, הוא למעלה מכלי המוחין שהם נה"י, וכן מצד האורות המוחין נבראים ומתחדשים מזווג דא"א, והם למטה מן הכתר ששורשו מע"י וא"א שבאים דרך או"א מ'שורש' החכמה ומ'שורש' הבינה, ולא ע"י זוג כנ"ל.

אך יש בחי' אחרת והוא כי הלא מבשרי אחזה אלוה כי עיקר שכל ותבונת האדם במוחין כי הגלגלתא טפלה בערך המוחין: והוא הוזכ"ל, והטעם כי אמנם הגלגלתא הוא מסוד הכתר אולם אינו אלא 'התפשטות' הכתר, כלומר הכתר עצמו שמאיר באופן של כותרת סביב נעשה לתתא 'גלגלתא'. והיינו כי ודאי 'עצמות' הארת הכתר גדולה מן המוחין, אולם 'התפשטות' הכתר שהוא הגלגלתא הוא למטה

ב' הטעם למה אין אנו מונין לעולם הכתר בחשבון הי"ס רק אנו מונין הדעת במקומו: זו סוגיא יסודית בע"ח שחוזרת כמה פע', והנידון היא מדוע אנו לא מונין את הכתר לעולם, כלומר כי לפעמים מונין במקומה ספירת הדעת. ובעצם הנידון מתחלק לג': א- מדוע פעמים לא מונין את הכתר ב- מדוע מונין במקומו דעת, ג- מדוע כשמונין את הכתר לא מונין את הדעת. ואמנם עיקר שאלת מהרח"ו כאן היא מדוע ספירת הכתר לא נמנית עם שאר הספירות.

הנה הוזכ"ל ב' מהלכים שורשיים בענין הצלם, המהלך הפשוט הוא שהכתר הוא למעלה מהל"מ, אולם המדרגה העליונה שהוא המהלך המתבאר בסוגיין, הכתר הוא בין הצ' לל"מ. כאשר הכתר הוא למעלה מן הל"מ, הוא בבחי' שורה וחונה סביבות רישא דז"א, לעומת כך כאשר מיירי בכתר שבין הצ' לל"מ הוא בבחי' שהוא דבוק על רישא דז"א.

לפ"ז כאשר מיירי במדרגה התחתונה שהכתר למעלה מן הל"מ ואינו אלא רק שורה וחונה, מסתבר מילתא בטעמא שאינו נמנה, כי הוא רק שורה וחונה, לעומת כך כאשר מיירי במדרגה העליונה שהכתר בין הצ' לל"מ שאז הוא דבוק, מסתבר שיש יותר צד למנות את הכתר, אולם עדיין אינו עצם מעצמו של ז"א, ולכן גם אז, פע' שהוא לא נמנה עם ט"ס תחתונות דיליה.

דע כי הלא ת"ת דבינה ממנו נעשה כתר לז"א ומצד חיות פנימית שבה נמשך חיות לכתר דז"א: והיינו שליש תחתון דת"ת דאמא הוא כלי הכתר והאור הוא מב' שלישים דת"ת דאמא¹, והיינו במדרגה התחתונה. אמנם מצד המדרגה העליונה האור הוא מאבא², והיינו שבכללות י' דאבא בחי' האורות וה' דאמא בחי' הכלים כנ"ל.

והנה הכתר לא נעשה ע"י זוג או"א: כפי שהתבאר לעיל בדברי הש"ש שאין הכתר בא במהלכי הזוג, והיינו כי כל כתר בספירות שורשו בפרצופי בע"י ובא"א, שאין בהם בחי' זוג כפשוטו, אלא בסוד זוג מיניה וביה, וכדברי הזוהר 'לית שמאלה בהאי עתיקא', כלומר שהנוק' דילהו היא באחדות גמורה עם הדוכ', בעתיק היא מאחוריו בסוד פנים, ובאריך היא בשמאל.

1 כפי שהובא בהגו"ב באות ה' בשם הש"ש.

2 כפי שיתבאר להלן בהרחבה שהוא תלוי בין זמן הקטנות וזמן הגדלות של ז"א.

לפ"ז כל מה שנאמר כאן שהמוחין הם למעלה מן הכתר כי הכתר הוא מאמא לבדה, היינו מצד הקטנות דז"א שאז הוא בחי' כתר דקטנות ואז עיקר ההארה היא מאמא בסוד כלים שאז גם ההארה היא מאמא לבדה, לעומת המוחין שהם מאו"א. ואז לא מונים כתר.

לעומת כך בגדלות שאז הכתר הכלים בסוד אמא סוד ה' בינה, והאור הוא מאבא סוד י' חכמה, הכתר למעלה מן המוחין וביחס הזה הכתר נמנה עם שאר הספירות.

נסכם את הענין: והוא שבשורש השורשים, כאשר הצלם הוא בסוד ל"מ כתר וצ', שהיא סוגיית דידן, אזי שמונים את הכתר, כי אז הכתר הוא דבוק ממש ברישא דז"א, והוא בבחי' 'עצם מעצמיו'. לעומת כך כאשר מיירי בסוגיא דצלם שהכתר למעלה מן הל"מ שאז הוא רק שורה וחונה סביב, אינו נמנה תמיד עם שאר הספירות, כי אינו בבחי' 'עצם מעצמיו'.

וזה מקביל לבחי' הקטנות שהארת הכתר הוא מאימא לבדה והוא בסוד רק שורה וחונה, לעומת בחי' הגדלות שהכתר הוא מאבא שאז הוא דבוק ברישא דז"א.

הוזכר לעיל שנידון זה מתי מונים הכתר ומתי לא מתחלק לג' הבחנות: א- מדוע לא מונים כתר, ב- מדוע מונים דעת במקום הכתר, ג' מדוע כשמונים כתר לא מונים דעת.

ולפי מה שהתבאר בדברינו ביאור הענין הוא, כי כשמונים מחב"ד היינו מחמת המוחין שמתחדשים מאו"א והוא ע"י סוד הדעת המזווגת אותם כנ"ל, ובהכרח שלא נמנה הכתר ונמנה במקומו הדעת דייקא, כי החו"ב המתחדש אינו מהארת עצם החו"ב כמו שמתגלה בכתר מ'שורשי' ע"י וא"א שלא באמצעות זוג כנ"ל, אלא ע"י בחי' זוג דאו"א. ובעומק הדעת העליונה שלמעלה מאו"א היא בחי' הדעת המזווגת, והדעת תחתון שהיא למטה מאו"א היא הדעת שע"י מתפשטים הארת המוחין לז"א, ודו"ק.

כי אף על פי שהת"ת דבינה בהיותה בה בעצמה האור שלה גדול יותר מאור המוחין שבז"א עצמו: כי האור שלה הוא 'עצם עצמה' של אמא לעומת המוחין שבאים ומתחדשים. אולם מאידך המוחין אמנם מגיעים בהתחדשות ע"י זוג או"א אך יש בהם מעלה שהם השפעה של 'מוחין' דאו"א לז"א שמתפשטים מהמוחין שלהם ליסודותיהם בסוד

מן המוחין. והיינו כי הארת עצמות הכתר הוא בלתי נראה אלא לזכי הראות, בסוד ע"י וא"א שאינם מתגלים בגילוי בעלמא דידן.

וכפי שהתחדד בש"ש, שהכתר עצמו אינו נעשה ע"י זוג אלא ע"י שורש החכמה ושורש הבינה שאו"א הם חו"ב דכללות, ושורש הארת הכתר הוא מחמת שורשם דאו"א בעתיק ואריך, וא"כ אינו מהארת או"א עצמם אלא מצד שורשם. אלא שבהתגלות התפשטות הכתר במדרגת ז"א שהוא עצמו בסוד ו"ק שמקבל תוספת של מוחין, מתחזי התפשטות הכתר באופן של גלגלתא ובזה הוא למטה מן המוחין.

והיינו שלתתא המוחין מתגלים בגילוי והכתר באתכסיא בסוד הכתר שהוא 'אין' שהוא נעלם, והתפשטות הכתר מתגלה בסוד הגלגלתא בבחי' כלי טפל למוחין.

והענין כי בבחי' שהמוחין הם מאו"א מה שאין כן הכתר שהוא מאמא לבדה לכן בבחי' זו המוחין הם עיקרים ומשמ מתחיל המנין ולא מן הכתר: והיא הבחנה נוספת לסיבת היות המוחין גבוהים מן הכתר שהוא הגלגלתא, והוא כי המוחין מתחדשים ובאים מאו"א יחד, לעומת הכתר שאינו בא אלא מאמא לבדה.

וקשה, דהנה התבאר בדברי מהרח"ו שהכתר הוא סוד הרחם סוד אות ה' של אמא ושם נכנסת י' של אבא, והוסיף הש"ש שהכלי הוא שלישי ת"ת דאמא והאור הוא ב' שלישים ובעומק היינו דת"ת דאבא כנ"ל, וא"כ הכתר הוא ג"כ מאבא ואינו רק מאמא לבדה, והיינו דכלי הכתר הוא מאמא אך האור דכתר הוא מאבא. ועוד כי הכלים של המוחין הם נה"י דתבונה, והאורות דהמוחין הם מאו"א, לעומת כך הכתר הכלי שלו הוא מת"ת דאמא והאור הוא מב' שלישים דת"ת דאבא, וא"כ בין מדין הכלים בין מדין האורות הכתר למעלה מן המוחין, ויתר על כן מצד שורש הכתר שהוא מע"י וא"א כנ"ל, ובמה נמצאו המוחין למעלה מן הכתר.

יש לבאר ענין זה, ע"פ מה שהוזכ"ל ההבחנה בין קטנות דז"א לגדלותו, בקטנות עיקר ההארה היא במדרגה של בינה, בסוד כלים בסוד ה' דאמא, וביחס הזה גם האור הוא במדרגה של בינה, לעומת כך בגדלות הכלי הוא של בינה אך האור הוא בחכמה בסוד י' דאבא.

לבחי' הקטנות הגמורה נתגדל ממדרגת הקדקד למדרגת הגולגולת ע"י התפשטות הכתר⁴, ואז נקרא גולגולת. ולכן רק מוחו של תינוק רופס אבל כשהוא גדל המוח אינו רופס כי הוא מהארת הגדלות שעלה ממדרגת קדקד למדרגת גולגולת. והיינו שכאשר הוא נקרא גולגולת הוא מסוד הארת התפשטות הכתר בסוד כותרת סביב ולכן נעשה גולגולת בסוד 'גלגלתא', לעומת הארת המוחין דקטנות שהם ד' אלה"ים הם בסוד קדקד.

וזהו צחוק עשה לי אלה"ים, כי ב' מוחין שהם ב' אלה"ים גימטריא עק"ב וי"ג אותיות המילוי בכ"א משתיהן הרי הוא גימטריא צחק ועם י' אותיות דב' אלה"ים גימטריא יצחק, וזהו (סוד) צחוק עשה לי אלה"ים וגו': סוד 'צחוק עשה לי אלה"ים', היינו שכאשר מתגלה מידת הדין ונעשה בה צד מסוים של מיתוק הוא בחי' 'צחוק'. והוא הנאמר כאן שעם י' אותיות דב' אלה"ים גימטריא יצחק הוא סוד צחוק עשה לי אלה"ים. אולם כאשר מתגלה מידת הדין לכשעצמה הוא בסוד 'גילו ברעדה', שבמקום גילה שם תהא רעדה.

וזהו סוד שורש קין והבל קין נגד ל"ב אלה"ים (נ"א ה' פעמים ל"ב) אשר בכ"א מהם ה' אותיות הרי ק"ס כמנין קין, וכן הבל ה' ל"ב הנ"ל ג"כ אלא שהבל בכללות וקין בפרטות וקין והבל שניהם גימטריא צחק הנ"ל, וי' פעמים ל"ב גימטריא ש"ך ניצוצין ושרשם ל"ב אלה"ים: נפתח מעט את הדברים, כפי שהזכרנו שהמדרגה התחתונה היא ד' פעמים ב"ן של ד' אלה"ים גימטריא קדקד, מצד כך הקדקד הוא טפל למוחין שהם ד' אלה"ים, והם מוחין דקטנות בבחי' מקום שמוח התינוק רופס, בבחי' מידת הדין. אולם כאשר נעשה הארה של מיתוק, אז נעשה גימטריא יצחק, בסוד 'צחוק עשה לי אלה"ים'. שורש מציאות הצחוק הזה היא הארה של מיתוק מצד הארת המוחין הללו, ונמצא שאינו דין גמור, והוא ביאור דברי הרב כאן כי קין הוא שורש מציאות הדין, שהוא ה' פעמים ל"ב אלה"ים, אולם הבל שהוא שורש מידת הרחמים הרי הוא גם נוטריקון ה' ל"ב אלה"ים, שהוא

4 ובעומק הוא מדין הארת הגדלות, ודו"ק. כלומר ביניקה מאיר הארה מן הגדלות, אולם אף ביניקה עצמה אין הארה גמורה של גולגולת מצד עצמה אלא מכת הארה דגדלות. כי עיקר מדרגת קדקד בעיבור, ועיקר מדרגת גולגולת בגדלות, ומדרגת היניקה מחד עדיין מעין עיבור מדרגת קדקד. אולם מקבל מהארת הגדלות הארת גולגולת. ולכן אף במדרגת יניקה-נער, רמוז בפסוק 'בהלו נרו עלי ראשי', שהוא נאמר על זמן העיבור, שנו דלוק על ראשו, כמבו' בנדה.

הדעת, לעומת כתר שבא מת"ת דבינה שאמנם הוא עצם מעצמה אך הוא רק הארה מת"ת שלה, ודו"ק.

עם כל זה כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר לז"א אז יורד במעלה מן המוחין, כי המוחין מאור או"א והכתר מצד אמא לבד ובזה תבין מ"ש בזוהר כי כל כתר מסטרא דאמא: וכנ"ל מה שהוא מאמא לבד היינו בזמן קטנות דז"א ובבחי' הארת הצלם שהכתר למעלה מן הל"מ שאז הוא רק שורה וחונה.

ג' דע כי (הלא) בסוד העיבור ג' כלילין³ בג' לא היה לז"א רק ב' מוחין חו"ב מצד אבא וב' מוחין מצד אמא כי היה הדעת חסר: והוא בחי' העיבור שהוא הקטנות הגמורה, לכן הדעת חסרה כלומר גנוזה ואינה נגלית, ויש בו רק חו"ב בסוד ד' אלה"ים כמתבאר בסמוך.

אז ממנו והם ד' שמות אלה"ים כולם בסוד ב"ן פי' כי אלה"ים פשוט ומלא ומלא דמלא הם ב"ן אותיות כי זה סוד "בני אלה"ים": והוא התבאר לעיל שהמוחין דקטנות הם ד' אלה"ים דייקא, ולכן נקרא סוד "בני אלה"ים", כלומר לא "בני הוי"ה" בבחי' 'בנים אתם להוי"ה אלה"יכם' בסוד הגדלות.

וד' פעמים ב"ן של ד' פעמים אלה"ים הם גימטריא קדקד, וזה סוד הקדקד: והיינו שמדרגת הקטנות וכן מדרגת היניקה כמתבאר להלן הוא מדרגת הקדקד בסוד 'ולקדקד נזיר אחיו'.

מקום שמוחו של תינוק רופס: מוחו של תינוק רופס מחמת שהוא בקטנות בסוד קדקד, וכאשר הוא במדרגה עליונה יותר, הוא בסוד הארת הכתר הארת גולגולת, כפי שיבואר להלן.

הנה התבאר לעיל שהגולגלתא טפילה למוחין כי הוא התפשטות הכתר, והיינו כי אמנם הכתר למעלה מן המוחין, אולם הוא מצד 'עצמות' הכתר ולא מצד התפשטותו. והנה הארת הגולגולת הוא למעלה ממדרגת הקטנות הגמורה שהוא בסוד קדקד שאז מוח התינוק רופס. אולם בעומק הגלגלתא היא מאירה לקדקד, שהוא במדרגת ד' פע' ב"ן, והיינו בערך למוחין שהם למעלה ממנו, והיינו שכאשר הוא מתפשט

3 והתבאר שמצד התחתון החג"ת כלול בנה"י ומצד העליון הנה"י כלול בחג"ת.

עין חיים היכל חמישי שער מוחין דצלם פרק ה' מ"ק [456]

'גולגולת', שהוא מהארת התפשטות הכתר, שכולו רחמים שמאיר בבחי' הקדקדק שהוא ד' פעמים ב"ן בסוד ד' אלה"ים.

והיינו שהתבאר בדברינו שבתוך מדרגת העיבור נעשה בחי' מיתוק בסוד הבל שממתק את קין, ואינו רק מיתוק במדרגת היניקה הגמורה כפי שיבואר להלן בדברי הרב, ועומק שורש המיתוק הוא מכח מדרגת הגולגולת שהיא מהארת התפשטות הכתר שהוא כולו רחמים. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עין חיים

גם בחי' מידת הדין, והיינו שרמוז מידת הדין בהבל, והיינו כי הבל הוא גופא בחי' המיתוק שממתק את הדין דקין.

והוא ביאור דברי הרב שהבל בכללות וקין בפרטות, כלומר כל כללות היא חסדים וכל פרטות היא דין, בסוד 'מי שאמר לעולמו די'. וכן הוא הגדרת חכמה ובינה, חכמה-כללות, בינה-פרטות. והיינו כי הארת הכללות של הבל בסוד ה' ל"ב ממתקת את קין שהוא שורש מציאות הדין.

לכן ע"י מיתוק זה, 'שניהם גימטריא צחוק הנ"ל', כפי שהתבאר שענין הצחוק הוא מיתוק של חסדים בגבורות. והיינו כי קין לעצמו הוא דינים, וכאשר מצרפים את הבל שורש החסדים, נעשה 'צחוק'.

וזה סוד בהלו נרו עלי ראשי ר"ת נער. וזה סוד והנה נער בוכה, כי בתיה בת פרעה חשבה שהוא כולו דינין מש"ך ניצוצין כולם וזהו ותראהו והנה נער ובאמו נאמר ותרא אותו כי טוב הוא מצד החסדים לא מצד הדינים: צריך ביאור כי הנה הרב ביאר מדרגת הקטנות הגמורה שהיא מדרגת העיבור, ומה ענין מה שהוא ר"ת 'נער' שהוא מדרגת היניקה. ולפי מה שהתבאר אתי שפיר, כי הוא ענין המיתוק שעולה ממדרגת עיבור בסוד 'יום עברה היום ההוא', בחי' תוקף של דין, למדרגת 'בהלו נרו ר"ת נער' דייקא, והוא בחי' 'הבל' שממתק את קין. והוא הארה ממדרגת היניקה, כי ענין נער בוכה היינו מדרגת היניקה, בסוד 'וקראתי לך אשה מיניקת' מן 'העבריות'.

כלומר, שעלה ממדרגת עיבור למדרגת יניקה. והיינו כי בתובה היה במדרגת עיבור, כי ג' חודשים השלים זמן העיבור כי נולד לז' חודשים מקוטעים, ואז כשמוצאת אותו בת פרעה הוא עולה למדרגת יניקה, והוא מדרגה של נער בסוד 'והנה נער בוכה', והיינו שבתיה בת פרעה חשבה שהוא בחי' ש"ך ניצוצין שכולו דינים, כי כשהיה בתוך התיבה היה עדיין במדרגת עיבור, אולם כאשר נאמר 'ותראהו והנה נער בוכה', כלומר עלה ממדרגת עיבור למדרגת יניקה ע"י בחי' המיתוק, בסוד הבל שורש החסדים שמצטרף לקין שורש הדינים ששניהם יחד הם גימטריא 'צחק', ודו"ק.

הרי נתבאר כי בעיבור הם ד' מוחין ב' דאבא וב' דאמא לבד ומהם שורש ה"ב אלה"ים: השורש של המיתוק המתגלה במדרגת הקדקדק, היינו כי מה שנקרא הקדקדק

לקבל את הסיכומים הקודמים, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

דע את חלקך ותן חלקנו

יום שני

יג' חשון 07/11/2022

21:00

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

אח, א' ח', לשון של איחוי, לשון של חיבור, לשון של צירוף.

מאותו שורש של אחד, ומאותו שורש של אחוה, דבר שבשורשו היה אחד, נחלק לשנים וחוזר ומתאחה, חוזר ומתחבר, זה גדר של אח, של אחוה.

ה"אח" בשורש היצירה

שורש הדבר, ברור, אח ר"ת אדם חוה, כלומר, שורש היצירה היה שמעיקרא אדם וחווה היו קומה אחת, "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם" (בראשית ה' ב'), ולאחר מכן, "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם, ויישן ויקח אחת מצלעותיו", שנעשה ההפרדה, ולאחר מכן, חוזר הדבר ומתאחה, "אהבה ואחוה", נעשה אחוה, חיבור של אדם וחווה, וצירופם גם יחד, זה שורש של מציאות אדם וחווה.

הריגת הבל – הריגת שורש ה'אח'

ואשר על כן, כאשר נולדים התולדות, שנולדים מהם קין והבל, הם שני האחים הראשונים שהיו בעולם, ושם נאמר "ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו", את מה קין הרג? כפשוטו, הוא הרג את הבל, אבל בעומק מה שמונח כאן, שהרי היה קין, ולאחר מכן כשנולד הבל, התחדש מציאות של אח, וא"כ בשעה שקין קם על הבל אחיו והורג אותו, אין עכשיו מציאות של אח בעולם, הוא הרג את עצם מציאות האח. לאחמ"כ, "וידע האדם עוד את חווה אשתו" ונולד שת - "כי שת לי אלקים זרע אחר וגו' כי הרגו קין", חזר והתחדש מציאות של אח. אבל בשעה שקין קם על הבל אחיו והרגו, הוא בא להרוג את מציאות האח, בדיני יבום הרי, נאמר "כי ישבו אחים יחדיו" וכדרשת חז"ל, "שהיתה להם ישיבה אחת בעולם", "הישיבה אחת בעולם", שזה האיחוי וזה הצירוף שלהם את זה גופא בא קין להרוג בזה שהוא הרג את הבל.

ובדקות מונח כאן בדברים יותר, שהרי כל שורש ההולדה נולד מהאיחוי של אדם וחווה, ובשעה שקין קם על הבל אחיו והרגו, הוא לא הרג רק את הבל, הוא לא הרג רק את ה"אח" שבהבל, כמו שנתבאר לעיל, אלא הוא הרג את שורש האיחוי שהוא במקום החיבור

שנמצא בין אדם וחווה, זה שורש ההריגה, כלומר, כאשר קין הורג את הבל, הוא לא הורג אותו רק בהתפשטותו שזה בגדרו - שהוא נקרא הבל, אלא הוא הורג אותו משורש לידתו, מעצם קיומו שמונח בשורש לידתו, מהצירוף של אבא ואמא שנעשו אחים זה לזה, מהמקום הזה הוא הורג אותו.

שרה 'אחות' לאברהם

ובדוגמא השורשית והבהירה, כאשר התחדש עולם התיקון, שזה באברהם ושרה, אצלם נאמר "אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך", שאברהם קורא לשרה אחותי, כמובן, יש כמה וכמה ביאורים בדבר, "וגם אמנה אחותי בת אבי אבל לא בת אמי", ועוד ביאורים, אבל בעומק, כח האח, האחות שהוא אומר ביחס לשרה, היינו משום שאברהם ושרה הם ה"מעין" של אדם וחווה, "כי היא מחברתך ואשת חיקך", אברהם שהוא האדם הגדול בענקים, "בהבראם", "באברהם נברא העולם", הוא הצורת אדם מעין הצורה הראשונה, וא"כ אברהם ושרה הם מעין אדם וחווה, וכשם שאדם וחווה ראשי תיבות אח, גם באברהם ושרה מתגלה הדבר, "אמרי נא אחותי את" שיש לשרה תואר של אחות.

אבל יתר על כן, הכח של האיחוי שמתגלה בשורש של הדבר, כל דבר יש לו שורש באורייתא, "אמור לחכמה אחותי את", שם שורש מקום האיחוי, שורש האיחוי נמצא בחכמה, הוא נמצא במקום התורה הקדושה, והוא משתלשל לאח, ובהשתלשלות לתתא למקום האיחוי בין אדם ואשתו.

חטא – הפרדת האח

ובעומק, בהבנה ברורה בשורש החטא, ולפי"ז בתיקונו, כאשר נעשה ההפרדה של ה-אח ההפרדה של אדם וחווה, שאחר החטא פירש האדם מאשתו ק"ל שנה, כדברי הגמ' הידועים בעירובין, נעשה הבדלה בין הא' ובין הח', כלומר הח' איננו מצורף לא'. ואז מתהפך הח' שבמילוי הוא ח"ית [או ח"ת, פעמים כותבים את המילוי של האות ח' כך ופעמים כותבים כך] הוא מתהפך לחטא, בחטא יש ביטול של הט' שזה ביטול של הטוב כדברי הגמ' הידועים בב"ק דף נ"ה, מפני מה לא נכתב בלוחות ראשונות ט', שא"כ ח"ו, כאשר ישתברו הלוחות פסקה טובה מישראל, שזה

הט' שנאמרה פעם ראשונה בתורה, "וירא את האור כי טוב", ט' של טוב. טוב זה חיבור, "לא טוב היות האדם לבדו", ומכלל שההיפך של חיבור שהוא טוב, זהו גדר מציאות החטא - אח ט, כלומר, החטא עניינו ההפרדה של הא' והח' שבצירופם גם יחד הם עולים ט'-טוב, והחטא מפריד אותם, מבדיל אותם זה מזה, שתהא ביניהם מציאות של הבדלה.

נפילת האח

ובלשון אחרת והיינו הך, צירוף של שני דברים זוהי מדריגת פנים, היפרדות של דברים זו במדריגת אחר, כשהאדם פונה מהדבר "ופנית והלכת לאהליך", אחוריו מתגלים לדבר.

ובשורש הדבר, במקום האיחוד והצירוף של אדם וחווה, הם הפכו להיות "דו פרצופין" זה כנגד זה, מעיקרא בצורת היצירה, לחד מ"ד היתה הנקבה בבחינת זנב, ולחד מ"ד מעיקרא הם היו דו פרצופין, אבל גם למ"ד שהם היו דו פרצופין, הם היו דבוקים אחר באחור זה בזה, וכשהבדיל הקב"ה את חווה מן האדם, והחזירם זה לזה, על ידי כן התגלה בהם ה"פנים בפנים" בחיבורם גם יחד, שזה עומק היחוד.

אבל כאשר מתגלה הנפילה של החטא, היא מחזירה את המצב לאח שנמצא בתיבת "אחור". אח-ר, בעומק הצירוף נמצא הפנים, בעומק הפירוד נמצא האחור, ואת מה האחור מפריד? הוא מפריד את האיחוי, את כח הצירוף, ועל שם כן הוא נקרא אחור, כי הוא מבדיל את מקום האיחוי.

וכידוע עד מאד, זה ההבדל בין אחד לאחר - אחור, ההבדל ביניהם הוא בנקודה הדקה הנמצאת בראש הימני של הר' שהופך אותה לד', זה נקודת ההבדלה בין האחד לאחר, מה שבאחד נעשה האיחוי, שזה בחינת האחד בצירופם גם יחד, באחור נעשה הבדלתם, היפרדותם זה מזה שאינם מצורפים, זהו הגדר של מציאות האחור.

ולפי"ז מדוקדק מה שהזכרנו לעיל לגבי האחים הראשונים שהיו בעולם, קין והבל, הרי שורש הדבר שקין קם על הבל אחיו והרגו, מה שמפורש בקרא [מלבד מה שמפורש בחז"ל] שזהו מכח "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין ואל מנחתו לא שעה", וע"ז אומר הקב"ה לקין, "למה נפלו פניך, הלוא אם תיטיב שאת

ויצטרפו, - וא"כ למ"ד שהם זנב, הגדרת הדבר שזהו עצם ההיות, כל היותה של האשה ביחס לאיש אינה אלא אחור, כלומר היא הולכת אחריו, בקלקול מנוח שעם הארץ היה הוא הולך אחר אשתו, ובתיקון האשה הולכת אחרי האיש, כמו בדוגמא של רבקה שהיא הולכת אחרי אליעזר ל-יצחק, שהיא הולכת אחריו, כאן מונח עומק נקודת הדבר של ה"אחור" מצד תחילת התיקון שלו שהאשה הולכת אחרי האיש, אבל ראשיתה היה אחור, וכשהיא הולכת אחריו, לאחר מכן היא צריכה לחזור ולהיות פנים בפנים, קודם כל צריך שיתגלה הפנים שלה, שזה בחינת **דו פרצופין**, ולאחר מכן הם חוזרים להיות "פנים בפנים".

זהו א"כ, סדר הדבר: זנב, פרצופין, ולאחר מכן חזרתם להיות "פנים בפנים", זה צורת הדבר, וזה עומק המחלוקת שהוזכר, אלו הם שלבים בשלבי הדבר.

זנב דושתני - עצם ה'אחור'

ולפי"ז ברור הדבר, הרי ושתי נענשה כדברי רבותינו כידוע מאד, שמבואר בגמ' שהסיבה שושתי לא רצתה לבוא לפני אחשורוש משום שצמח לה זנב, מה כונת הדבר שצמח לה זנב? פשוט וברור וכבר הוזכר, היא חזרה למקום הראשון של האשה ביחס לאיש, אבל יתר על כן שזה מונח בתוך עומק נקודת הדברים, יש את מציאותו של אחשורוש שכולו אח כולו אחור כמו שנתבאר, ויש את מציאותה של ושתי, ושתי כאשר היא איננה רוצה לעשות את דבר אחשורוש מכח כך שצמח לה זנב, והיא לא באה בדבר המלך, וע"י כן נשתלשל כל סדר הדברים של המגילה, ברור הדבר זה לא שושתי כשלעצמה צמח לה מציאות של זנב, לא זה גדר הדבר, מה שצמח לה זנב היינו ביחס לאחשורוש צמח הזנב של ושתי, ביחס לאחשורוש שהויותו זה אח מצד נקודת הנפילה של האחור כמו שהוזכר, האשה דיליה ושתי מתגלה שהיא עצם של מציאות האחור כפי שורש היצירה הראשונה שהיא נוצרה באופן של זנב, הויותו של אחשורוש עצמו גורם שהאשה שלו תהיה באופן כזה.

ופנים נוספות לאותו דבר, כמו שמפורש בפסוק ומבואר בחז"ל, שלאחר מיתתה של ושתי כעצת ממוכן, שאמרו לו עבדיו "בקשו למלך נערה בתולה טובת מראה וכו', דורשת ע"ז הגמ' שכל אחד היה מסתיר את בתו מאחשורוש, וודאי פשוטם של דברים הוא

מאחד מציאות של אחר - אחור, נפרדים ונבדלים זה מזה, וברור הדבר, כשאומר את זה המן לאחשורוש מונח בדבריו שמכחו של אחשורוש נעשה ה"ישנו עם אחד" שהפך מ"אחד" ל"מפוזר ומפורד בין העמים". ולכן שורש כח ההצלה שנעשה כאשר נעשה הנס, שנעשה הצירוף של כל ישראל, שזה מה שנאמר "לך כנוס את כל היהודים", כלומר, הם מצטרפים ומתאחדים גם יחד, עד שעומק שורש הנס ולאחר מכן המצוות של היום הוא לחזור ולצרף את כולם גם יחד "ומשלוח מנות איש לרעהו", הגדרת "משלוח מנות איש לרעהו" הוא שיש מציאות שחוזר ומצטרף כל כנסת ישראל, שחוזרים ומצטרפים גם יחד, זהו "משלוח מנות איש לרעהו", שני מנות לרעהו, ובעומק, מה שזה שני מנות, אחד כנגד הפנים, ואחד כנגד האחור, הוא לא שולח רק מכח מדריגת הפנים, אלא המשלוח מנות שלו הוא הן מהפנים והן מהאחור שהוא הופך להיות מציאות של פנים.

שלבי יצירת האשה

נחדד את הסוגיא יותר על פי מה שנתבאר ולפי"ז לעניינא דידן - אחשורוש וושתי, הזכרנו את דברי הגמ' הידועים בעירובין ועוד, שיש שם שני לשונות איך היה הצורה הראשונה של היצירה של אדם וחיה, לחד מ"ד זנב, ולחד מ"ד דו פרצופין, הגדרה אחת ביסוד הדברים מה ההבדל בין מדריגת זנב למדריגת פרצופין, יש כמובן כמה וכמה חילוקים ביניהם, אבל הגדרה אחת לעניינא דידן השתא, פרצוף כל יסודו הוא פנים, זה ההגדרה של פרצוף, לעומתו מציאות של זנב, כל זנב זהו דבר שנמצא ונגרר אחרי הדבר. זה ההגדרה של זנב, ו'מבשרי אחזה' שזנב נמצא בבעל חי באחור שלו, במקום האחור הגמור שלו שם מקום הזנב, אבל בלשון דקה ועמוקה, מה שהוזכר מציאות של זנב זה דבר שנמשך אחרי עצם הדבר, יש את עצם מציאות הדבר ויש לו איזושהי נקודת יציאה שנמשכת אחרי עצמות הדבר, נמצא שכל היות מציאות הזנב אינו אלא מציאות של אחור, זה המהות של מציאות הזנב.

ומכל מקום לפי"ז, למ"ד שהם נבראו פרצוף וזנב, הגדרת הדבר שביסוד הדבר תחילתו אחור, ולמ"ד שהם נבראו דו פרצופין כמו שהוזכר, הם גם היו אחור באחור בפרצופין, אבל מונח פה כבר צד של פנים שהם יחזרו

ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ, "למה נפלו פניך", הגדרתה של נפילת פנים היא העתקה של מדריגת הפנים למדריגת אחור, כאן מונח בדקות העומק של "ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו" שהוא בא להרוג את מציאות האח, כי מכיון שנתבאר שמציאות האיחוי, מציאות הצירוף, האחד, הוא גדר של "פנים בפנים", והעתקתו מפנים בפנים לאחור, זה גופא נקודת ההיפך של איחוי, שהאח דקלקול הופך להיות מציאות של אחור, זהו גדר הדבר במה שנעתק מדריגת פנים למדריגת אחור, כאן השורש שהוא קם על הבל אחיו והרגו, שהוא מבטל את מציאות האחים שיש להם ישיבה אחת בעולם, כאשר קם קין על הבל והרגו אין להם ישיבה אחת בעולם, כלומר, הוא הופך את הבל לאחור, אין לו צירוף איתו בפנים, וזהו אחור מלשון "לאחר זמן", אחרי הדבר, "אחר הדברים האלה", עכשיו הבל הפך להיות כולו "אחר הדברים האלה", הוא כבר אינו קיים, אלא הוא נהפך ממציאות של פנים למציאות של אחור, זה גופא מונח במה שקין הרג את הבל.

גילוי אחד ואחר שבפורים - בגזירה ובהצלה

וברור הדבר, בעניינם של הימים האלה, ראש חודש אדר, אחשורוש, כמו שדורשת הגמ' במגילה, אח - רוש, "כל שזכרו אמר אח לראשו", ועוד דרשות בדברי חז"ל, אבל האותיות הראשונות של אחשורוש הם אח, יש אופן של אך לשון של מיעוט, ויש א' - ח' מלשון מציאות של כאב - נאנח, כל נאנח היינו מי שהפנים שלו הפכו להיות מציאות של אחור, שנעשה היפרדות של ה"פנים בפנים", וזה עומק ההגדרה שאחשורוש נקרא אחשורוש כמו שהוזכר, "אח לראשו", מהו "אח לראשו"? אצל כל אדם יש פנים ויש מציאות של אחור, ובימיו של אחשורוש, הכל הפך להיות מציאות של אחור בלי מציאות של אח של צירוף, המציאות היתה שהיו נפרדים, זה גופא ההגדרה של אחשורוש, "אח לראשו".

ובעומק יותר לפי"ז, הרי שורש כל מציאות הארת הנס שנעשה, תחילה בשורש הדבר זה נעשה באופן של כפיה, שנאמר "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים", מהו הגדר של "עם אחד מפוזר ומפורד"? "אחד", מצורפים, "מפוזר ומפורד", היינו שהם הפכו להיות

אהדדי, שליטת אחור על מציאות של פנים, הוא המידה הנקראת חרון אף.

ולפיכך א"כ, שורש הדבר שנעשה בימי אחשורוש שהיה את חרון אף הגדול ביותר שיש בעולם, "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים", אין לך חרון אף גדול מזה של גזירת כילוי גמור כביכול, של הכנסת ישראל, חרון אף הזה, זה שליטת האחור על מציאות הפנים באופן השלם, זה עומק כח הגזירה שנעשה.

ופשוט וברור, מה שהוזכר מדברי חז"ל, שמה שנאמר כ"הוה אמינא" מעיקרא שאמר הקב"ה למשה "אחליפם באומה אחרת", כשנעשה גזירה של "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים", איך יכול לחול כזו גזירה? רק מכח שהיה "הוה אמינא" של "אחליפם באומה אחרת", שבמקום ישראל - לי ראש שזהו ראש של פנים, חל ה"אחרת" ה"אחור" ששולט על מציאות הפנים ועל ידי כך יש כאן ניצוץ ששייך שיהיה מציאות של גזירה להשמיד ח"ו, את כל הכנסת ישראל, כי מונח כאן "אחליפם באומה אחרת" כמו שנתבאר.

וא"כ בעומק כח הגזירה שהיה בימים האלה, בימי הפורים, חל תוקף של כח של האחר, היפך מציאות האיחוי, מציאות התיקון, מציאות החיבור, חל בעומק נקודת הגזירה מכח של אחשורוש כמו שהוזכר, ה"אח - ראש", חל עומק של שליטת האחור על מציאות הפנים, זה עומק כח האחר כמו שנתבאר.

שורש ה'נהנו מסעודתו אותו רשע'

אבל להבין לפי"ז ברור, הרי שורש החטא כידוע מאד שהיה בימי אחשורוש, כמו שהגמ' אומרת במגילה (דף י"ב) "שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה, אמר להם אמרו אותם, אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, זה הטעם הראשון שמובא בגמ', והשורש ב"המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכל ממנו אכלת", ובקצרה - אדם הראשון נפל אז למדרגת "אדם ובהמה", כלומר שנופל ממדרגת אדם למדרגת בהמה, וכלשון כהגמ' בסוף קידושין ובפסחים וכו' "אני ובהמתי נאכל מאבוס אחד", ועוד לשונות קרובים בדברי חז"ל, כל לשון במקומו - שאדם הראשון נפל לאכילה של בהמה.

איננה אומרת את עמה ואת מולדתה, מונח כאן עומק כח ההגדרה שהיא איננה מוגדרת והיא יכולה להיות מוחלפת באחר.

מצד אחד האחר הזה גורם ש"אסתר ירקרוקת היתה", "כל חד וחד נדמית לו כאומתו", היא יכולה להראות גם כך, וגם באופן אחר, זה האחר דתיקון שנתגלה במציאות של אסתר, שהיא איננה רק צד אחד של הדבר, אבל מהצד הנפול ביחס למציאותו של אחשורוש, מציאותה של אסתר שהיא מלשון הסתרה, זה כח האחור, כח מציאות האחוריים שנמצא ההסתרה, שכל מי שרוצה להסתיר פניו בבחינת "הסתר אסתיר פני", הוא משליט את האחור על מציאות הפנים, כאן מונח עומק כח מציאות הקלקול.

שורש הגזירה שמתוקף כח ה'אחר'

ולהבין לפי"ז ברור, בשורש הגזירה שהיה בימי אחשורוש, שורש כל גזירה היא במידה של חרון אף, יש חרון אף מועט, ויש חרון אף מרובה, כשישנה גזירה "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", זה גילוי של מציאות של חרון אף. וסדר הדבר שהיה, "וירא המן כי אין מרדכי כורע ומשתחוה לו וימלא המן חמה ויבו בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו, כי הגידו לו את עם מרדכי, ויבקש המן להשמיד את כל היהודים", הוא רצה לשלוח יד בכל ישראל מכח "וימלא המן חמה", וברור הדבר שמה שנתמלא המן חמה זה היה גדר של שורש מציאות הכעס שנמצא בעולם, "המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכול ממנו אכלת" כדרשת הגמ' בחולין כידוע מאד, שמכח האכילה מעץ הדעת מתגלה חרון אף בעולם, שהרי ע"ז נאמר בקללה מכח אותה אכילה, "בזעת אפיך תאכל לחם", "אפיך" דיקא, שמתגלה פה תוקף של חרון אף, וא"כ המן ששורשו ב"המן העץ אשר אמרתי לך לבלתי אכל ממנו אכלת", "הזעת אפיך" ה"חרון אף" מתגלה אצלו ביתר תוקף, וזה מה שנאמר בו "וימלא המן חמה", מאותו חמה ראשונה מאותו זעם, המציאות של "זעת אפיך", משם שורש מציאות החמה, וכבר הוזכר פעמים הרבה, יש מציאות של פנים ויש מציאות של אחור, וכאשר האחור שולט על מציאות הפנים, זהו גילוי של האף, שאז חל בו ה"חרון אף", "חרון" "אחר" ששורשיהם קרובים

שכל אחד היה מסתיר את בתו מפני שהוא אינו רוצה שהיא תבוא אל אחשורוש, אבל בעומק יותר סיבת הדבר היא מפני שביחס לאחשורוש כולם הופכים להיות הסתר, הופכים להיות אחור, זה גדר מקום ההסתר שלהם ביחס למציאותו של אחשורוש, כל מי שבאה אליו היא באה אליו באופן כזה שהיא הופכת להיות אחור, היא הופכת להיות נסתרת היא איננה מגולה, היא חוזרת לשורש דזנב כמו שנתבאר בבחינת אחוריים, זה מעצם היותו של אחשורוש.

היה בו גם צד תיקון כמו שאומרת הגמ' שמגנותו של אותו רשע אתה למד שבחו שלא היה משמש ביום אלא בלילה, כלומר שמונח בו עומק הדבר שכולו אחור, יום זהו הארת פנים ולילה שהוא חושך זה זמן של אחור, ביום האדם רואה ומבדיל בין ראובן לשמעון, בין תכלת לכרתי וכן ע"ז הדרך, בלילה הוא מחבר ומצרף דברים מכח אי הבדלתו, והוא מחליף אחד באחר, זה ההגדרה של לילה, חושך. כל מציאותו הוא מציאות של אחור, כי מחליפים זה בזה, זה באחר.

כח ה'אחר' שבאסתר

ולפי"ז ברור, ומונח ביסוד כל ה"מגילת אסתר", אסתר כמו שדורשים חז"ל, אסתר מן התורה מנין שנאמר "אנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", שהיא נקראת על שם ההסתרה, יש מחלוקת בגמ' מה היה שמה העיקרי, אבל בפנים הללו שהיא נקראת גם אסתר, גדר מציאותה של אסתר ביחס דידן השתא, היינו שהיא הסתר ביחס לאחשורוש, כמו שלושת צמח זנב מכח האח של אחשורוש, כמו שכל מי שהיה לו בת היה מטמין ומסתיר אותה מאחשורוש, מאותו שורש אסתר נקראת אסתר מלשון של הסתרה שכל מציאותה היא מציאות של אחר.

וזה העומק שנאמר באסתר "אין אסתר מגדת את עמה ואת מולדתה כאשר ציוה עליה מרדכי" כלומר מי שאומר את עמו ואת מולדתו הוא מגדיר מי הוא, אי אפשר להחליף אותו באחר, אבל אסתר שאינה אומרת את עמה ואת מולדתה, א"כ ניתן להחליף אותה לעולם באחרת. וכדוגמא בעלמא לי חז"ל "אחליפם באומה אחרת" ביחס לכך שהקב"ה רצה לכלות את בני ישראל. ועד כמה שהיא

בצורתו ימי הפורים הם י"ג ו"ד וט"ו שהם שלושה ימים, זה שלושה ימים של איחוי. ביום תענית אסתר האיחוי הוא מכח "כנוס את כל היהודים", ובי"ד וט"ו, בהגדרה הכוללת, יש משלוח מנות איש לרעהו, צירוף מכח מציאות האכילה.

מתי מתגלה הצירוף של האכילה באופן הנכון? אם הוא בא ממקום מופשט שיוצר מציאות של הלבשה זה עומק ימי הפורים שנהגו שמתחפשים בהם, כלומר מגלים את העצמיות, וכל מה שנמצא הוא אינו אלא לבוש, זה גדר של תחפושת. והשורש של זה, הוא המציאות של האכילה, שורש היום הוא תענית אסתר ה"צומו עלי", עומק של איחוי מכח ה"אחד", "לך כנוס", ובי"ד וט"ו מתגלה האופן של האכילה של "אחו", "משלוח מנות איש לרעהו", "משפחה ומשפחה" כל הפסוק, שמצטרפים יחד אהדדי, מונח ה"אחו" של האכילה שמצרפת.

כאשר ה"אחו" הוא עיקר נקודת הצירוף זה מאכל בהמה, אבל כאשר ה"אחו" בא מכח ה"צומו עלי שלושת ימים", זה נקרא "אכילת מזבח", זה גדר של האכילה של ימי הפורים שמצרפת בני אדם יחד אהדדי.

זהו שלימות תוקף ההיפוך, במקום אחשוורוש ה"אח לראשו", מצד מהלכי הקלקול, מתגלה ה"אחו" באכילה, מתגלה ה"אחד", "כנוס את כל היהודים", מתגלה אחדותם וצירופם של הכנסת ישראל מכח הנשמה, "כנוס את כל היהודים וצומו עלי" מעין יום הכיפורים, ומכח המציאות של הארת הפורים זה מתלבש באכילה.

ברור הדבר, יום הכיפורים כ- פורים, וביום הפורים הרי יש אכילה, איפה ההשלמה של התענית? דברי הגר"א הידועים, שיום הכיפורים משלים את התענית של יום הפורים, ובפנים נוספות ה"תענית אסתר" זה המעין של יום הכיפורים שבו מתחיל מציאות הפורים. ביום הכיפורים אנחנו אומרים "ה' הוא האלקים", ה' אחד", וזה מה שמתגלה בימי הפורים ניצוץ של "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", הניצוץ שלו הוא בימי הפורים, בהפשטה, בהלבשה, ב"אחו" וב"כנוס", וצירופם גם יחד, ה' אחד ושמו אחד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה הש"בועית של בלבביפדיה עבודת ה' פנימית

גילוי האכילה דתיקון שבפורים במשלוח מנות

אבל כאשר זה עולה ומתעלה, הכח של נקודת הצירוף, הוא מתגלה מכח האחד, לא מכח האחו של מציאות האכילה.

ולהבין עמוק, זה שני המהלכים העמוקים של ימי הפורים האלה, בחיצוניות של ימי הפורים, במקום האכילה דקלקול יש אכילה דתיקון, שאכילה דתיקון זה "משלוח מנות איש לרעהו", וכמו שכתבו הפוסקים טעם אחד שורשי עד למאד מדוע שולחים מנות איש לרעהו, לצורך סעודה, כלומר, ה"משלוח מנות" שמצרף את הבני אדם הוא באופן כזה שעל ידו הם אוכלים יחד, "מחלפי סעודתייהו" שכל אחד שולח לרעהו או אוכלים יחד, תלוי בשיטות הפוסקים - אבל בהגדרה הכוללת ממש, זה צירוף של בני אדם ע"י מציאות האכילה, זה הצד התחתון שמתגלה בימי הפורים.

שורש האכילה דפורים

אבל בעומק יותר, הכח הפנימי שמתגלה בימי הפורים, "לך כנוס את כל היהודים... וצומו עלי... שלושת ימים לילה ויום גם אני ונערותי אצום כן ובכן אבוא אל המלך", שם דייקא מתגלה שחכ הצירוף לא היה מכח האכילה, דייקא "צומו עלי שלושת ימים לילה ויום", כלומר מכח אותו צום מתגלה החיבור "לך כנוס את כל היהודים", כאן מונח המעמקים של ימי הפורים.

כשאנחנו נמצאים עכשיו בימי הפורים, הסדר הוא קודם תענית אסתר ולאחר מכן ימי הפורים, וכפשוטו הטעם הוא, משום ש"אקדומי פורענותא לא מקדמינן" נאמר בשאר הצומות אבל כאן שזה תענית של שורש של הצלה מקדמינן. ועומק ההגדרה היא - שעיקר היום מתחיל בתענית אסתר, עיקר היום לא מתחיל בימי הפורים, בימי הפורים מתגלה השלב של מציאות האכילה שמקרבת, אבל הצד העליון של שורש הקירוב, הוא ב"צומו עלי שלושת ימים לילה ויום", שכנגד השלושה ימים שצמו אז, כאן מתגלה הי"ג וט"ו שאלו הם השלושה ימים שזה החזקה של ימי הפורים, הימי הפורים מתחילים ממקום של צום, משם נקודת ההתחלה, [כמובן יש אופן שמגילה נקראת קודם מ"א אדר, אבל בשורש הדבר

והגדרת הדבר בהירה מאד, להבין ברור, כאשר האדם היה אוכל מעץ החיים "וחי לעולם", לא היה פסולת, מעין אכילת המן שהיה נבלע באיברים, וכאשר הוא אכל מעץ הדעת, הרי יוצא פסולת, והפסולת הזו היא יוצא ממקום האחור, כלומר כאן התחדש כל קומת האחור של אותו מציאות של פסולת, זה האחור, היפך האיחוי של מציאות החיבור, חלק נקלט באדם וחלק יוצא מהאדם, זה היפך מציאות האיחוי, ומקום היציאה הוא ממקום של אחור, זה ההבדל בעומק בין אכילת אדם לאכילת בהמה, אילו לא חטא, היתה אכילתו של האדם נבלע באיברים, אבל אכילת בהמה יש בה צד של אחור, "שלושה משמשים פנים בפנים" כמו שאומרת הגמ' בבכורות, אבל שאר בעלי חיים או אחור באחור, או פנים באחור, אבל יש להם צד של אחור בנקודת צירופם - שזה בבחינה של אכילה כמו שנאמר "אכלה ומחתה פיה ואמר לא פעלתי און" "את הלחם אשר הוא אוכל", שנאמר בלשון נקיה, יש לזה שם של אכילה, ואכילת בהמה הוא במדריגה של אחור.

ומצד כך, עיקר מדריגת האכילה שהיא נופלת ל"אני ובהמתי נאכל באבוס אחד", כמו שמפורש בקרא בחלומו של פרעה שהוא רואה את הפרות אוכלות ב"אחו", וחז"ל דורשים שם על "אחו" שבזמן שיש שובע בעולם, הבריות נעשים אחים זה לזה, שיש ביניהם אחוה זה עם זה, וכשיש רעב בעולם, ח"ו פניהם של כל אחד מוריקות לרעהו, אין גילוי של פנים אלא גילוי של אחור, וא"כ, הכח שמצרף את הבהמות, להבין עמוק - מה שהופך אותם שיש ביניהם מציאות של אחוה? האכילה, היא הכח שמצרף אותם למציאות של אחוה, אבל איזה אכילה? אכילה שיש בה פסולת, אכילה שהפסולת יוצאת באחור, זהו מה שהבהמות רועים באחו.

וכאשר האדם אכל והוא נפל למדריגה של בהמה, הכח של כל דבר שמצרף בני אדם הוא ה"גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות", כח של אכילה, כח של שתיה מצרף את הלבבות, הצירוף הזה הוא צירוף מכח "אחו", מכח מדריגת בהמה, זה עומק כח הקלקול, שכאן מונח עומק נקודת הצירוף בין בני אדם במדריגה של "אחו", במדריגה של אחור.

מילון ערכים בקבלה • בינה

הלא נודע כי לב מבין, ונודע שהוא סוד הבינה וכו'. והענין כי הנה הנה"י דאבא מתלבשים תוך נה"י דאמא, וכולם מתלבשים תוך ז"א. ואמנם עד מקום החזה, עד שם כל האורות סתומים הם, ושם בחזה מתגלגל כנודע. ואמנם ההפגעה והארה הראשונה שיוצאים אלו האורות בכח במרוצה מתוך היסוד דאמא [וכתב שם (ש"ח, פ"ד, מ"ת) וז"ל, יסוד בינה הוא רחב להיותה נקבה, ונקרא רחובות הנהר, עכ"ל] אשר תחלה היו שם צרים ונוגשים ודחוקים, ועתה שיוצאים בהפגעה ראשונה מאירין באור נמרץ וגדול מאוד שם תיכף בצאתן ועושין שם רושם גדול מאד, ושם נרשמים האורות דא"א כולם כאחד אור נפלא וחזק מאוד וקרוב אל מעלת האור שהניחו במוחין, אך ודאי שהוא יותר קטן ממנו במעלה, וזאת ההארה נקרא לב האדם. לכן מוח האדם הוא עיקר האדם והלב שני לו, עכ"ל. והבן שכיון שאורות אבא מולבשים באורות אמא, ויתר על כן אורות אבא ממשיכים להתפשט עד היסוד, לכך בעיקר הגילוי בלב הוא אורת אמא, ולכך נקרא "לב מבין".

ונקרא בינה מכמה לשונות. א. מלשון בין לבין, כמ"ש הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה. ב. מלשון בן - י"ה. וכמ"ש בזה"ק (ח"ג, קכא, ע"ב) ויפוק מלבא, דתמן בינה, כמה דאוקמוה מארי מתניתין "הלב מבין", יפוק בן מבינה, מבין י"ה, דאיהו ו'. וכן אמרו (שם, ח"ב, קנח, ע"א) ב"ן - י"ה, על שמיה אתקרי בינה. וזהו ביחס לזולתה [וז"ל היריעות שלמה (חוברת ב, יריעה ז) הבינה - שהיא התפעלות הכח השכלי שיתפעל מדבר חוצי ותופיע אותו, עכ"ל], וביחס לכך נקראת אם, אם המולדת. ומעין כך בבחינת כל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו. ואיתא בערוך (ערך בן) וז"ל, א"ר עקיבא, אני אהיה "אובין" לפניך (ע"ז, נה), פירוש, לשון בינה, כלומר מלמד, עכ"ל. ועיין ספר השורשים לרד"ק, ערך בין. ג. מלשון בנין, שהיא שורש הבנין של ז"ן, כמ"ש ויבן את הצלע, ודרשו בנדה, לשון בינה ולשון בנין. והשורש, בינה - להבין דבר מתוך דבר, והיינו להבין החכמה שעליה כתיב בחכמה יבנה בית, ודו"ק. ועיין ביאור שמות נרדפים בתנ"ך (אות ד, ערך דעה חכמה בינה שכל). וכתב בחשק שלמה (השער השביעי, אות ד, בן) וז"ל, בינה נאמר על פעולת השכל כשעושה ציור שלם מצוירים חלקיים, עכ"ל. עיי"ש שתבונה להיפך, לעשות מצויר שלם, ציור חלקיים, עיי"ש. ועיין מלבי"ם (משלי, י, כג), שפירש באופן שונה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

ספירת בינה שורשה באות ה' ראשונה של שם הוי"ה, כמ"ש בזה"ק (ח"א, קנב, ע"ב) ה' מן הוי"ה, דאיהו בינה (ושורשה באות יו"ד של שם הוי"ה, י' - ו"ד, ו"ד, צורתם ה', עיי"ש, ח"ב, קכג, ע"ב. ועיי"ש (ח"ג, כז, ע"ב) ודא בינה ה', ה' מראות דילה). ונקראת אם, אמא עילאה, כמ"ש (שם, ח"ב, סה, ע"א) ואל תטוש תורת אמך, דא כנס"י, מאן כנס"י, דא בינה. והיא שורש כל קו שמאל, כמ"ש בעץ חיים (שי"א, פ"ב) וז"ל, ומנקודת בינה נתפשט קו השמאלי, עכ"ל. ואמא - בינה, מלבשת לגבורה דא"א. עיי"ש, שי"ג, פ"ב, מ"ת.

ובינה יסודה רחמים, אולם מינה דינין מתערין, וכמ"ש בזה"ק (ח"א, קנא, ע"א) א"ר אלעזר יובלא (מדרגת בינה), אע"ג דינין מתערין מינה, וכלהו רחמי, כל חידו מינה נפקין. משא"כ חכמה שכל דינין מתעברין מינה (עיין זוה"ק, ח"ב, קלה, ע"ב. ושער הכוונות, שב"ק). ושורש הדינים המתערין מינה, הם ה"ג (שלכך נקראת ה' בינה), אותיות מנצפ"ך, כמ"ש (תיקונים, פ"א, ע"ב) ו - בינה, וה' אתון מנצפ"ך מעלמא דאתי, אינון לקבל ה' עלאה. ואמרו (זוה"ק, סתרי תורה, ח"א, קא, ע"א) מנצפ"ך חמשה גבורות, ומניה יתפשט רזא דחמישין שערי בינה. כי אות ה' בהכפלה של עשר בסוד י-ה (והם אותיות י - ה - ו שבבינה), נעשה חמישים שערי בינה. והוא שורש ה' אותיות אלהיים, מקביל לאותיות מנצפ"ך, ה"ג (כמ"ש בעמק המלך, שער יב, פ"ב. וטל טורות, ח"א, פ"ז, אות ד). ונחלקת לבינה ותבונה. עיין עץ חיים (ש"ד, פ"ג).

והנה מקום הבינה, בעולם: בבריאה, כמ"ש בינה מקננה בכורסיא. ובנפש: "שורשה" באזן דא"ק, ששם מתחיל הארת הס"ג שהוא בינה, כנודע. עיין עץ חיים (ש"ד, פ"א). ובינה של א"א נמצאת בגרון, כמ"ש בעץ חיים (שער יא, פ"ח, מ"ת) וז"ל, בינה דא"א לא יכלה לעלות ולהיות בראשו (כשאר פרצופים), ונשארה למטה בגרון דא"א (וזהו דלא כהגר"א דס"ל ששווה א"א לשאר פרצופים), ולכן אינה נקרא רישא וכו', משא"כ בשאר פרצופים, עכ"ל. (ויש לעיין היכן מקום בינה דא"ק, ברישא, או בגרון. ובפרטות יש בינה בח"ס דא"ק, ואכמ"ל), ובינה של עתיק, "נמשכת" מבחוץ עד למצח דא"א. עיי"ש (שי"ג, פ"ו, מ"ק). ומקומה ברישא דעתיק. והרי שבשאר פרצופים מקומה בצד שמאל של הראש. מוח חכמה בימין, ומוח בינה בשמאל.

אולם התפשטות הארת הבינה, עד הלב, בסוד לב מבין, כמ"ש בפתח אליהו. וביאורו כמ"ש בעץ חיים (שער לא, פ"ד, מ"ק) וז"ל,

[כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net](mailto:info@bilvavi.net)

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

הרב איתמר שוורץ

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com